

SZÉKELY-UDVARHELY

— AZ UDVARHELYMÉGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA —
— A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE —

Megjelen hetenkint kétszer: osztoritökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Közsegek, közsegl elöljárók, papok és gazdasági egyleti tagok egész évre 8 K, tisztek, közsegl és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz. egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
B E T E G H P Á L
LAPTULAJDONS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tér so a. k. Dijk. előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpóztári csekk- és kártya 10.189. szám

Választások után.

„Nem volt erőszak” — hirdeti a grancsár kormány legfelsőbb félhivatalosa. Ezt állapították meg a belügyminiszteriumban — hivatalosan. „Nem volt erőszak”, mert egyetlenegy kerületben sem használt fegyvert a katonaság vagy a csendőrség, sehol erre nem volt szükség...

E fölött azért örvendez a grancsári félhivatalos, „mert az ellenzék most nem kiabálhat véres választásokról, karhatalmi erőszakról, miután ilyen eset nem fordult elő”.

Természetesen az ilyen kicifrázott ömlengésekkel akarják csútitgatni bitang lelkiismeretüket azért a minden képzeletet felülmúló gyalázatosságokért, melyeket ország-szerte elkövettek.

Fegyvert talán nem használtak lövésre. Okosabb volt a katonaság, a csendőrség, de legokosabb maga a választó polgárság annál, hogysem vérét áldozza e miatt az osztrák pénzeszsák miatt.

Nem löttek, de megfertőzték, megmérgezték a nép lelkét, szívét, esztét. Mert igenis fertőzött az, ha száz darab ezresbe kerül egy választás, ha kétszáz és hatszáz koronával veszik a választókat, ha garmadaszámra áll a szivar, ha száz hektoliter számra csurog a bor s ha végül házról házra járva, minden tanítót, minden hivatalnokot, minden kisexisztenciát megfenyegetnek, kirendelnek, áthelyeznek s ha minden korcsmáros, minden trafikos és minden kis boltos nyakára az államkincstár súlyos bárdját helyezik el a kormány Damoklesz kardja gyanánt...

Baththyány Tivadar gróf különben így nyilatkozik a grancsár választási hadjáratról:

— A közönségnek fogalma sincs róla, hogy a törvénytelen és illegális eljárást követve el a választásokon. Legjobban jellemezhetem a helyzetet, ha megállapítom, hogy a híres Bánffy-féle választások ideálisan tiszta választások voltak a mostaniakhoz képest. Azt hiszem, hogy még soha annyi bünyefenyítő följelentés nem történt választások kapcsán, mint amennyi most fog beadatni. A Kuriánál pedig tömegesen fogják a mandátumokat megtámadni. Amennyire eddig látom a helyzetet, a kipaktált egyhangú választásokon kívül a kormánypártnak alig van mandátuma, amelyet törvényes módon nyert volna meg. A kormány botrányos eljárása végzetes következmé-

nyekkel jár. Tudvalevő, hogy a kormány erőszakoskodásai egyenesen az igazi általános választói jog megakadályozása végett történt. Igen természetes, a jogot váró tömegek ezt nyugton el nem fogják tűrni, annál kevesbé, mert az óriási katonai kiadások miatt a szociális és gazdasági reformokat évekre eljéjtették. Nyugodalmos munka helyett: a legvégső fokozott elkeseredés a jövő szignaturája.

Általánosságban így fest a muszkapárti többség. Részleteiben pedig felháborítóan piszkos hátterei vannak.

Leirhatatlan terrorizmus uralkodott nálunk is az összes kerületekben. A függetlenségi választókkal szemben mindent elkövettek, csak hogy jogaik szabad gyakorlatában megakadályozzák.

Az összes közigazgatási apparátus heteken át nem a hivatalban, hanem kortes köruton volt.

Folyt a bor, a pálinka; éjjel-nappal hordók alatt és vályuk mellett ültek az emberek. Étettek, itattak a legszemérmelenebbül, vesztegettek a leggyalázatosabb módon és terrorizáltak a legláztóbb komisszával.

Ilyen előzmények után a muszkapárti mandátumok megszerzése egy cseppet sem lehet dicsőség a kormánynak, annál kevésbé a szállított képviselőknek.

Ilyen eszközökkel bárkit megválasztathatott volna a hivatalos hatalom...

A június 22-én összegyűlő országgyűlés többségének erkölcsi alapja tehát nincs. E nélkül pedig állandósága sem lehet. Ellenfelei harcolnak majd vitézül s megfogva bár, de törve nem, térnek vissza az ország-ház diszes csarnokába, hogy ott hazafiai szent kötelességüket becsülettel teljesítsék és számon kérjék a nemzet rovására sáfarkodók munkáját...

— **Kossuth Ferenc nyilatkozata.** Kossuth Ferenc, a 48-as függetlenségi párt elnöke és vezére így nyilatkozott a választásokról:

— Akormánypártnak mai győzelme nem fejezi ki és nem képviseli a közvéleményt megnyilatkozását, mert óriás mértékben dolgozott az erőszak és a pénz. Sok helyt igen káros volt az is, hogy a függetlenségi párt kettészakadva küzdött a kormánypárti jelöltek ellen. Úgy látszik, hogy újra kell kezdenem, a mit végeztem akkor, a mikor hazajöttem. De újra kezdem minden csüggedés nélkül, erős akarat-tal, erős bizalommal a függetlenségi eszmék és hagyományok erejében. Es remélem, hogy nem sokára ismét nagy párt áll a hátam mögött.

Az üldöző darabont.

A református kántor fejevétele. Itéljete polgárok!

Bukott képviselőjelöltek jereimádokat írni nem szokás. Megbukott. Eltűnt. Pax.

Vizsont a bukott képviselőjelöltek sem szoktak oktanul rugkapalódzni, hanem minél kevesebbet láttatják nem becses arculatukat. Megbuktak. Eltűnnek. Pax.

Nálunk azonban ez a tiszteletré méltó szokás — úgy látszik — némelyiknél divatját multa.

Hiába bukott meg kétszer; hiába volt szégyenletes, mert hazafiatlan darabont megyefőnöki beiktatása; hiába söpörte el a nemzeti feláborodás, ő ezek ellenére is — szereplésre vágyik. További közutálatra pályázik.

Üldözőbe vett egy talpig becsületes, a hazafias polgársággal érző embert, a kit magának és nem neki választott meg a polgárság egyértelmű lelkesedéssel a közbizalom szerény keretű, de tisztas állására.

Fejét akarja vétetni azért, mert hazafias érzését a polgárság bizalmából hangosan, önérettel merészkedett nyilvánítani.

Közigazgatásilag pénzbírsággal sújtatta politikai elvtársával, a ma-holnap hozzá hasonlóan kedvelt főkapitány urral.

Most pedig egyháziilag is büntetett akarja, ugyan egy dologért, a miért egyáltalán büntetni sem lett volna szabad, mert ilyesmiért soha senkit még nem büntettek.

Ezzel nem elégedett meg. Kisajátította a székelyudvarhelyi református polgárok véleményét, önkényűleg magának vindikálja és nevükben azt a merész vádat emeli, hogy kántoruknak hazafias magatartása felett ők megbotránkoztak.

Ki hiszi ezt el. Senki. Székelyudvarhely város polgársága épen e hó 1-én igazolta Horváth József református kántort és ítélte el Ugron János politikai szereplését a legszembeütőbben.

Ujabb ítéletet akar!? Azt is magkaphatja. Alkalmat adunk városunk polgárságának a „Székely-Udvarhely” hasábjain, hogy mondja el ítéletét Horváth József kántor, dalegyleti karnagy következő soraira:

Nyilt levél Székelyudvarhely város polgáraihoz!

Kedves polgártársak!

Azt hiszem többé-kevésbé köz tudomásu dolog, hogy a lefolyt képviselő választási harc alatt csekély személyeknek is kijutott a kellemetlenségekből.

Többek között egy idejét multa, tehát értéktelen plakátnak — a mit be is tudok bizonyítani — egyszerű elviteléért csuf meghurcoltatásnak vagyok kitéve.

Mielőtt tovább mennék, ki kell jelentenem, hogy én sem politikai, sem személyi ellenszenvből nem tettem ezt; egyszerűen elvittem, miut idejét multa, tehát csak papírra degredáló plakátot, mint ahogy vendéglőből mások is felhasználnak új-ságot, hirdetőnyit, plakátot anélkül, hogy valakinek eszebe is jutott volna valaha ilyesmiért feljelentést tenni.

És legyen meggyőződve Ugron János ur ömeltősága, mert ő volt a feljelentő, hogy nem vagyok az az éretlen kölyök, aki haragját plakáton töltse ki, hanem megmondom akarkinek szemébe is nyiltan, — hogyha szükség — a mit akarok. De ismétlem én haragot nem tápláltam senki iránt. Hiszen személyesen nem is ismerem Ugron János ömeltősá-gát, mert bizony az ilyen magam-fajta szegény kántort a méltóságok nagyon ritkán szoktak meglátni. Hirdetik a demokráciát, de rendszerint — nem követik.

Nem az volt a baj, kedves polgártársaim, hogy én egy plakátot elvittem, hanem az, hogy a függetlenségi zászló mellé állottam. Az volt a baj, hogy egy igaz, becsületes, a függetlenségi eszmék törhetetlen bajnokát, Justh Gyula ömagmeltóságát városunba érkezésekor egy pár igaz és meleg szóban üdvözöltem.

Hát kedves polgártársaim ez az a főbenjáró bűn, melyet én elkövettem, s melyért egy nagy ur azt mondta, majd megtanítom én azt az embert. De ez volna a kisebbik baj. Nem ez bánt engemet, minden befolyástól menten, szabadon választottak... Hisz van-e csak egy ember, kinek könyörögtem volna, kinek csak egy fél szót is szóltam megválasztásom érdekében? Bizony mondom — nincs.

Tehát ezért fordulok én most Önökhöz, polgártársaim! Feleljenek nyiltan, őszintén! Igaz-e ez? Feleljenek nyiltan, férfiasan: méltó vagyok-e az Önök becsülésére, szeretetére vagy nem?

Midőn Önök engemet megválasztottak önzetlenül, minden befolyástól menten, szabadon választottak... Hisz van-e csak egy ember, kinek könyörögtem volna, kinek csak egy fél szót is szóltam megválasztásom érdekében? Bizony mondom — nincs.

Na már most, ha Önök engem szabad választáson, sőt egyhangulag megválasztottak, akkor föltétlenül kell hinnem, hogy az Önök szeretete hozott engem Önök közé. És én e szeretetükre nem is kívánok méltatlan lenni. Engem nem két Udvarhelyhez semmi, csak az Önök szeretete, becsülése, s ha ez elveszett, úgy én is elvesztem Önökre nézve!

Engem Önök élethosszáig választottak és csak akkor kell elmennem, ha el is csapnak. Engem — hála Istennek — nem lehet berendelni, kirendelni, áthelyezni, csakis elcsapni; ehhez pedig arra való nagy ok kell.

Tehát mandátumom a sirig tart. De én nem kívánok élni evvel a jogommal.

Ime, itt nyilvánosan leteszem azt az Önök becsületes kezébe.

Nyilatkozzanak! Az Önök nyilatkozata engem megtart, vagy elesap.

Legyenek meggyőződve, ha Önök engem elítélnék, levonom a konzervenciát, mert olyan helyen, hol a gondolatnak szabadon nyilvánulnia; hol az igazi érzésnek kitörnie; hol szabadon lélegznie sem lehet: ott én egy pillanatig sem kívánok élni.

Ha pedig helyes uton jártam; ha az Önök bizalmára nem lettem méltatlan, akkor megállok a hatalmasok vasvesszője előtt és nem fogok megijedni az oroszán körmeitől, hiszen az Önök szeretete kísér azon bírak elé, kiket Bocskay és a Bethlenek szelleme vezet.

Végül kijelentem azon hírekkel szemben, mintha a N. t. Esperes Urnak ebben része volna, hogy ezen állítás egyszerűen — nem igaz. Kéztünk itt létem óta soha még félreértés sem történt. Azonban mint Esperes és a fegyelmi bíróság elnöke, a hozzá beérkező hivatalos ügyeket hivatalból, kötelességszerűleg intéznie kell.

Isten velünk, kedves polgártársaim!

Igaz szeretettel:

Horváth József
ref. kántor.

Két fogadás és egy ígéret.

Becsületes ember adott szava: kontraktus.

Dr Kállay Tamás országgyűlési képviselő — a választási küzdelem ideje alatt — két fogadást és egy ígéretet kapott.

Szakáts Zoltán munkapárti jelölttel abban fogadott, hogy hármuk közül neki lesz a legtöbb szavazata. A kikötött összeg: 1000 korona. Visszalépés — veszteséget jelent.

Kádár Gyula korondi községi jegyző azt állította, hogy Korondról nem lesz Kállaynak 90 szavazata és tényleg 96 választó szavazott onnan Kállay Tamás megválasztására. Kikötött összeg 200 korona.

Máthé Pál bikafalvi földbirtokos azt ígérte, hogy a hány szavazatot Kállay Bikafalváról kap, annyi 100 koronát fizet nekie. Bikafalva községből négy szavazója volt. Tehát 400 korona Kállayt jogosan megilleti.

Dr Kállay Tamás függetlenségi képviselő gavallér uri ember. A „Székely-Udvarhely” szerkesztősége előtt kijelentette, hogy a két fogadásból és az egy ígéből nyert 1600 koronából a maga részére egy fillért sem akar megtartani. E helyett az egész összeget jótékony célra adományozza.

Szakáts Zoltán az 1000 koronát fizesse le Udvarhelyvármegye alispánja kezéhez ama rendeltetéssel, hogy ez összeg egy vármegyei árva-és menedékház alapjául szolgáljon.

Máthé Pál földbirtokos a 400 koronát adja át a székelyudvarhelyi kir. adóhivatalnak azon felkéréssel, hogy az a vármegyében élő 48 as honvéd nyugdíjasok között egyenlő arányban osztassék szét.

Kádár Gyula községi jegyző pedig 150 koronát a korondi róm. kath. és 50 koronát a vegyes iskolás gyermekek tankönyv beszerzése céljára fordítsa.

Miután becsületes ember adott szava: kontraktus, Dr Kállay Tamás képviselő elvárja, hogy a megnevezett urak 8 napon belül önként vállalt kötelezettségüknek eleget tessenek és arról itt, a nyilvánosság előtt beszámolnak.

Választási erőszak.

Mindenütt szokatlan nagy volt a hivatali presszió. A választási visszavonások egész sorozatát követték el a hatalom birtalói. Feltétlenül érdemes lenne azokat megörökíteni.

Hadd lássa a közönség, hogy Magyarországon minő eszközökkel szoktak a hatalmon levő 67-esek saját politikájuknak mondva csinált hivatelt toborzani.

Elhatároztuk, hogy a „Székely-Udvarhely” hasábjain készsággel közölni fogjuk mindazon adatokat, melyeket olvasóink e célből hozzánk beküldenek.

Ezúton felkérünk tehát mindenkit, akinek biztos tudomása van arról, hogy a főispán, a főszolgabírák, körjegyzők és az egyes hivatalfőnökök, — bármilyen formában befolyást igyekeztek gyakorolni a választó jogosult egyénekre, azt a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége Székelyudvarhelyt címen, minél előbb velünk közölni sziveskedjék.

Nagy szolgálatot vélnék teljesíteni a közérdek javára és közéletünk megtisztítása szempontjából.

Ismételten kérjük tehát a minél ki-merítőbb és feltétlen hiteles adatokat.

A takarékok kincse.

Mennyi kincs van a világ összes takarékpénztáraiban elhelyezve?

Az amerikai bankárok szövetkezetének titkára: William Haubart, a napokban igen érdekes statisztikai adatokat állított össze, melyekből megtudhatjuk, több más pénzügyi csoportosítással egyetemben, hogy tulajdonképpen mennyi pénz van a világ összes takarékpénztáraiban?

William Haubart, a számoknak egész labirintjára támaszkodva, kimutatja, hogy a világ összes takarékpénztáraiban 030,380,672,014 (harminc billió háromszáznyolcvan millió hatszázhetvenkét ezer és tizennyégy dollár) van, a mi korona értékben kifejezve 151,948,360,070 (egyszázötvenegy billió kilencszáznegyvennyolc millió háromszázhatvan ezer és hetven) koronát tesz ki.

Ennek a szédítően nagy összegnek több, mint egy harmadrésze, vagyis 010,778,735,369 (tiz billió hétszázhetvennyolc millió hétszázharmincöt ezer háromszázhatvan kilenc dollár) az Egyesült Államok bankjaiban van elhelyezve, a mi megdöntenetlenül bizonyítja, hogy aránylag mennyivel több pénz van Amerikában, mint a világ bármely más részében.

A valóban érdekes pénzügyi statisztikából még azt is megtudjuk, hogy az Egyesült Államokban minden ötödik embernek van pénze valamely bankban, míg ellenben a külföldi államokban ez is sokkal kedvezőtlenebbül oszlik meg. Így p. o., a kimutatás szerint: Franciaországban minden nyolcadik, Németországban minden tizedik, Angliában szintén minden tizedik, Ausztriában minden tizenegyedik, Olaszországban minden tizennyolcadik, Magyarországon minden huszonkettedik és Oroszországban minden huszonnegyedik embernek van pénze a takarékpénztárakban.

Ebből a kimutatásból tehát megtudjuk, hogy Magyarország lakossága

ugyszólván a legszegényebb valamennyi ország lakossága között. Igaz ugyan, hogy Oroszország csak Magyarországnál csupán azért került hátrább, mert Oroszországban a nép körében még nincs elterjedve az a szokás, hogy pénzüket takarékpénztárban helyezték el. Igen érdekes az a rész is, melyből megtudjuk, hogy Ausztria gazdasági helyzete (hála a közös banknak és a többi közösügyes gazdasági intézményeknek) mennyivel kedvezőbb Magyarország gazdasági helyzeténél.

Hanem azért a magyar nemzet egyrésze (mily csodás elmaradottság!) mégis közös bankot és közös vámterületet óhajt.

Székelyország.

— Három felvonásban. Irta: Lajos Dénes. Az Uránia-színház ujdonsága.

Hazánk délkeleti részében él egy maroknyi, tiszta fajmagyar nép, a nagy hun fejedelemtnek, Attilának utódai: a székelyek. Országuk Magyarhon természeti kincsekben leggazdagabb négy vármegyének területére terjed. Eről a gyönyörű földről és annak érdekes történelmi multtal bíró lakóiról szól az Uránia-színház közelebről bemutatásra került tanulmánya, amelyet ennek a földnek és ennek a népnek egyik legalaposabb ismerője: Lajos Dénes írt. A jeles szerző a Székelyföld szülőltje, a székely nép között él, ismeri a székelységnek minden örömet-baját, kiváló erényeit, faji tulajdonságait, ismeri e föld természeti kincseinek, szépségeinek egész gazdagságát s talán senki sincs, aki ennek az érdekes s az egész magyarságra annyira értékes Székelyországnak hivatottabb ismertetője lehetne mint Lajos Dénes, akit írói készsége is avatottá tett e munkára. Az Uránia-színház hozzáértését és helyes érzékét dicséri, hogy Lajos Dénesre bízta e mű megírását s a jeles író minden tekintetben kitünően felelt meg feladatának. A mű írásban és képbén mutatja be a nagy közönségnek Székelyországot, gyönyörűségére azoknak, a kik a Székelyföldet, mint szűkebb hazájukat szeretik és tanulságára azoknak, akik e kincses országot még nem ismerik.

Az I. felvonásban magával a székely néppel ismerkedünk meg. Megismerjük sajátos jellemvonásait, érdekesnél érdekesebb népszokásait, a rigmusmondókat, a régi multba visszanyúló várkastélyokat a hozzájuk fűződő mondákkal és történelemmel, a székely lakodalmat, nemzeti táncukat a csüddögölőt.

A II. felvonás a Székelyföld mezőgazdasági és ipari életét tárja elénk. Megismerkedünk a bivaly tenyésztéssel és a nagy arányokat öltő székely faiparral. Itt látjuk a különböző bányákat, s végül a háziipari termékeket, agyagipart és szövő, fonóipart tárgyalja a szerző. Itt ismereti a szerző a nevezetesebb városokat is.

A III. felvonásban Székelyország természeti szépségeivel és fűrdőivel ismerkedünk meg. A remek tájakon fűrdő-fűrdő után követi egymást: Borszék, Szováta, Tusnád, Korond, Málnás, Előpaták s az általam kezelésben levő és mindjobban fellendülő Radnaborberek és Vizakna

Nem hibája, inkább erénye Lajos Dénes művének az a szeretetteljes lokálpatriotizmus, amelylyel a maga szép földjéről, szűkebb hazájáról szól. Ez melegíti át a hangját és így vált lehetővé, hogy közel hozta mindnyájunk szívéhez a Székelyföldet és népét, Lajos Dénes tanulmánya mindvégig érdekes és becses. Nagyon hálás munkát végzett, mikor hazánk ezt a gyönyörű, de annyira elhanyagolt részét, a Székelyföldet a nagyközönséggel megismertette. Kitünő tanulmánya mindvégig tanulmányos és szórakoztató előadása a novellistáé, aki egy-egy beszótt mondával, vagy élénk leírással tarkítja előadását. A színház gyönyörű képekkel illusztrálta a darabot, a mozgófényképeket pedig egy külföldi hírneves cég operateurjével készítette.

Mg.

Szines képek.

A reklámemberek.

A ma élő emberi hírességek közül a reklám megtökéletesedéseként D'Annunziót szokták emlegetni. De a régebbi időkben is voltak nagyhírű emberek, kik értettek a reklám kihasználásához. Gróf Sainte-Beure egy ötletével szerzett hírnevet. Párbajt vívott és párbaj közben esni kezdvén az eső, kinyitotta esernyőjét:

— Inkább golyót homlokom közepébe — mondotta — mint egy náthat!

Beniamino Constant is egy párbaj révén szerzett népszerűséget. Pisztolypárbajt vívott, de párbaj közben székre ült.

— A becsület nem kívánja azt, hogy el is fáradjak!

Oskar Wilde rövid nadrágai, magas ingallérjai, fantasztikus színű harisnyái majdnem olyan híresek voltak, mint írásművei. Victor Hugó is rendkívüli hiu ember volt. Egy nap, követve udvarlói seregétől, egy állatseregletbe ment. Midőn beléptek az oroszán hirtelen elhallgatott:

— Ime, — mondta egy fiatal poéta, — az állatok királya elhallgat az emberek királya előtt.

— Ez szép gondolat — mondta Victor Hugo — miért nem írt erről egy költeményt?

A fiatal poéta megírta és a vers meg is jelent az összes lapokban — Victor Hugo ajánlásával.

Az öregebb Dumas odáig ment a reklám terén, hogy egy munkáját a nyilvánosság előtt fejezte be! Egy könyvesbolt ablakába ült és ott írta meg az utolsó ívet!

Ő reá mondta fia:

— Apám olyan hiu ember, hogy képes volna saját kocsija bakjára ülni, hogy azt higgyék, hogy szerencsen inast tart!

A muszkapárti zászló.

— Jegyző ur kérem, vajjon hogy lehetne ezt a Heltai-féle zászlót Oklándra bevinni!?

— Miért?

— Hát azért, mert kilátszik a szerker derekából...

Főkortések osztozkodása.

— Meghalsz kutya! — kiáltja Kozma közjegyző; forgópisztolyt szegezve a főszolgabíró öblös gyomrának. Hogy mered azt állítani, hogy a 14 szónyi többség neked köszönhető? Hát nem én szidtam össze-

vissza a székelykereszturi polgárokat Hetek óta nem én itatok, etetek, gorombáskodom szeretve tisztelt jelleltem érdekeiben? Rögtön halál fia vagy!...

— Ide löj te mokány! — ordít Gálffy főszolgabíró. De ekkor már repül a borral felig telt üveg Kozma felé. Azert sem lesz közjegyző Marosvásárhelyt!...

— No, no barátaim — szól a mungó képviselő kegyes leereszkedéssel — vérontás ne legyen miattam. A revolvért félre tolja Kozma ur kezével.

— Nincs boldogabb ember, mint én — szavalja Roth Bernát. Megválasztottuk a Mélsás urat Nagyságosnak. Most pedig én leszek a Mélsás ur az Ugron dominiumban... Boldogan tovább fűtyül.

HIREK.

— Az érettségi vizsgálatok idejéhez érkezünk. A székelyudvarhelyi román kath. főgimnáziumnál az elnök Szekeres Kálmán dr budapesti II. kerületi állami főreáliskolai igazgató, státius képviselő pedig Mikes János gróf főesperes plebános, igazgatótanácsos.

— Két függetlenségi és három munkapárti. Ez az eredmény nálunk az öt kerületben. Székelyudvarhelyt: Dr Valentsik Ferenc és a vidéki kerületben: Dr Kállay Tamás függetlenségi; Oláhfaluban Dr Daniell Gábor, Oklándon Dr Heltai Ferenc és Székelykeresztúron Ugron Zoltán munkapártiak nyertek mandátumot. A munkapárti választások ellen petíciót is fognak, mert azok törvényellenes uton kapták meg a többséget.

— Országos eredmény. A képviselőházban a pártok — az eddigi jelentések szerint — így alakulnak: Munkapárti és szász 237, Kossuthpárti 44, Justh-párti 40, Pártonkivüli függetlenségi 10, Pártonkivüli 67-es 20, Néppárti 13, Demokrata 2, Nemzetiségi 7, Keresztényszocialista 1. Pótválasztás lesz 17. Összesen 391. Még 22 kerületben lesz választás. 10 kerületben kettős választás van. Ezekben tehát új választás lesz.

— Erkölcsei lehetetlenség. Munkapárti részről mind jobban terjesztik azt a lehetetlen hirt, hogy Ugron Jánost Haller gróf helyébe főispánnak fogja kinevezetni a grancsár kormány. Ezt mi erkölcsi lehetetlenségnek tartjuk. Ugron János politikai multja, bukott képviselőjelöltiségei, legkevésbé sem ajánlják ötöt egy vármegye főispáni tisztére. Boszuálló, üldözött és háborúságot előidéző egyén, nem való a főispánságra. Részünkről azonban azt sem bántunk, ha kinevezeti a kormány. Legalább akkor kényszerítve lenne a vármegye függetlenségi érzelmű közönsége, hogy végre egy erős, minden hárszának ellenállani képes pártba tömörüljön. De mi még sem kívánjuk a háborút. Inkább óhajtuk a békét és a szegény, kizsárolt nép céltudatos előmenetelét.

— Végrehajtás a korábbi cég alatt vállalt kötelezettségekért. Csaknem mindennapi eset, hogy a kereskedők, vagy kereskedelmi társaságok úgy iparkodnak vállalt kötelezettségeik teljesítése alatt szabadulni, hogy cégüket töröltetik és új cég alatt foly-

tatnak üzletet, a hitelezők kijátszása végett. A napokban a bpesti kir. itélőtáblának volt alkalma arra, hogy végrehajtási ügyben a hitelezőt pártfogásába vegye és a végrehajtást szennvedő cég előterjesztésének helyt adó elsőbírósi végzést megváltoztassa. Arról volt szó, hogy a végrehajtó hitelező becsatolt cégkivonattal bizonyította, hogy a végrehajtást szennvedő közkereseti társaságnak előterjesztéssel elő tulajdonosai kivétel nélkül a kötelezettséget vállalt meg-előző, másnevű közkereseti társaságnak voltak tagjai. "A cég az a nev, — mondja az indokolás — mely alatt a kereskedő, akár egyén akár társaság, üzletét folytatja és amelyet aláírásul használ. Habár a keresk. társaság azt az alkotó személyektől különálló jogi személyiséggel bír is és mint ilyen jogok és kötelezettségek külön alanya lehet, mindamellett, amennyiben valamely közkereseti társaságnak, ugyanazon tagjai korábbi cégüket töröltetik és más cég alatt folytatnak üzletet, az üzlet tulajdonosainak és a társaság tagjainak azonosságánál fogva csak egy és ugyanazon jogalany létezik és ennek következtében a cég megváltoztatása esetén a végrehajtás foganatosításának helye van az újabb bejegyzett cég neve alatt álló üzleti helyiségben, habár végrehajtás szennvedőként a korábbi cég nevezetével is meg és a végrehajtás az ellen rendeltetett is el.

— II. Rákóczi Ferenc a káromkodásról. A Magyar Történelmi Életrajzokban közli Márki Sándor tanár dicső szabadsághősünk és nagyságos fejedelmünk életét, melynek közelebről megjelent vaskos II. kötetében olvassuk, hogy a fejedelem különös szigorúsággal büntette a szitkozódást, átkozódást, hamis esküvést, tolvajtságot. Már mint egyszerű földesur felhatalmazta a munkácsi bírakat, hogy a káromkodókat és az istentelenségtévőket ő maguk büntessék. Kemény rendeletet adott ki az említett bűnök különösen a káromkodás ellen 1703. szept. 7, 1704. július 4., 1705. aug. 29. és 1706. június 6. Vessző, pálcá, agyonkövezés volt a káromkodók büntetésének fokozata; mert „nemzetiséges igaz ügyünket istentelenséggel semmiképen sem akarja folytatni, a káromkodók pedig igaz ügyünket vétkes cselekedetekkel vesztegető ártalmas mótelyek". A magyar haza eddig való sok nyomorúságát a több közönséges vétkek mellett különösen a k á r o m k o d á s rut szokásában és abban kereste, hogy azzal kopatták Isten dicsőségére teremtett nyelvüket, abban tartják egész vitézségüket. (Tör. tár 1904. 40.) Vajjon hány ugynevezett „uri embernek" s hozzá köztisztviselőnek mosdatlan nyelvével kellené ma ilyen módon megrendszabályozni, akik nem átalják műveltségüket (?) és „felvilágosodottságukat" éktelen káromkodásokkal kifejezésre juttatni?!

— „Arbor day" vagyis „A fák napja", melyet megünnepelnek az egész Egyesült Államok területén. Arbor Dayt különösen az iskolák ünneplik meg; a tanulók, kezeikben az elmaradhatatlan amerikai zászlócskával, tanítóik vezetése mellett nagy ünnepélyességgel kivonulnak a szabadban, a hol egy előre kijelölt

helyen nagyszámu fiatal fácskát ültetnek el. Az ünnepségnek az a célja, hogy a tanulóknak még gyermek korukban felébressze a fák iránti szeretetet és egyben — az elültetett fácskák révén — a parkokban és a városok határában minél több befásított terület legyen. Az amerikaiak ugyanis már tudják, hogy a fák nemcsak arra valók, hogy a szem gyönyörködjen bennök és nyáron hűs árnyékot adjanak: hanem az egészségére is fölötte hasznosak, mert sok ózont lehelnek ki maguktól, ami a tüdőre n gyserü hatással van. Innét van aztán az, hogy Amerikában a fa ültetésből valóságos kultuszt csinálnak, amit bizony nem ártana utánóznai a magyaroknak sem.

— A „Vasárnapi Ujság" június 5-ik száma két nagy nevezetességű eseménnyel foglalkozik: Mikszáth Kálmán halálával és most kezdődő repülőversenyyel. Nagy írónkról, ki a „Vasárnapi Ujság"nak évek óta főmunkatársa volt, meleg nekrológot, Alexander Bernáttól kikket. Jakab Ödön verset közöli bemutatja egyuttal Mikszáth legutóbbi arcképét, fölvételeket halálos ágyáról és temetéséről. A repülőversenyyel foglalkozó részben van Zsélyi Aladárnak két nappal lezuhanása előtt írt cikke, főszállásának képével, a budapesti repülő versenyen résztvevő főbb aviatikusok és a főbb gép típusok képei, a versenyjelzések stb. A lap egyéb közleményei: Szabolcska Mihály verse, Szemere György és Anthony Hope regénye, Haraszthy Szederkényi Anna novellája, képek a királyról, a mint részt vesz az új műgyötem zárókövének letételénél, tárczák a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre négy K a „Világ-krónika"-val együtt négy K. 80 Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület, Egyetem utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap" a legolcsóbb újság a magyar nép számára felévre két K 40 fillér.

Méhészet.

Teendők kezdő méhészek számára.

Ez évben májusi rajokban nem bővelkedünk, Ha van is némely méhészetben, az csakis ritkaság számba megy és nem számítható rendes rajzácnak. Ennek többféle körülmény lehetett előidézője.

A rajzás június hónapban történik meg, ha az idő kedvező lesz. Kezdő-méhészeknek minden törekvéseik azon van, hogy méhállományuk létszámát szaporítsák. Erre ugyan mulhatatlanul szükségük is van, mert csak úgy várhatnak később hasznos méhészetükből, ha megfelelő számú méhtörzsszel rendelkeznek.

Azonban kezdőknek igen sok aggályai vannak és nehéznek tűnik fel előttük az az út, a melyen céljaikat elérni óhajtják. Elsőbben buslakodik, hogy az időjárás nem megfelelő, másodsor méhei nem rajzanak. Napról-napra várja, lesi a raj jövetelét addig, hogy majd bele un s csak egyszer hagyja felügyelet nélkül és éppen akkor jön ki. Elmegy a raj, történhetik, hogy még tudomása sem lesz róla.

Ezen a bajon nagyon könnyen lehet, sőt nem csak lehet, hanem szükséges is segíteni, mert a kinek 1—10 méhcsaládja van, az nem fizeti ki, hogy egy hónapig várja, lesse a raj jövetelét. Hiszen több értékű időt veszít el, mint a mit kapni fog a méhészetből. Hivatalbeli tisztviselőknak pedig egyáltalán idejük sincs arra és nagyon sokan azért nem is fognak méhészetbe, mert azt számítják, hogy nincsen idejük, hogy a rajokat őrizzék.

A kik kezdők s a kik még nem is méhészek, az itt felsorolt bajon

nagyon egyszerűen és könnyen segíthetnek műrajok készítésével. Ez nagyon kevés időt veszén igénybe s bárki könnyen el is végezheti. Semminemű nagy tudomány nem szükséges a műraj készítéséhez.

A műraj készítésének számtalan módja van. Én egy igen egyszerű műraj készítését ismertem meg, a mely olyan méhészeknek való, a kiknek nincsen idejük arra, hogy méheikkel naponkint babráljanak.

A mikor a méhcsalád a költő-ürt teljesen elfoglalta egészen az ablakig és fenékeszkáig, az ily méhcsaládból lehet készíteni műrajt. Elsőbben le vesszük óvatosan az ajtót és üvegablakot, a kereteket egyrészt ki-szedjük óvatosan s a lehetőleg gyorsan. Minden keretet megpillantunk. A mig friss petét nem találunk, addig az anyát nem keressük. A mihelyt friss petére találunk, azon a kereteken okvetlen megtaláljuk az anyát, de csak úgy, ha munkánkat ügyesen végeztük és az anyát el nem zavartuk, mert különösen a fiatal anya nagyon félekeny s ha nagyon zavarjuk, a legfelső keretre menekül, sőt még a homloklalra is. Ezen művelet alatt füstöt nem használunk s ha igen, akkor nagyon keveset, mig az anyát meg nem kapjuk. Ha az anyát megtaláltuk, kész a műraj.

A melyik kereten az anyát megtaláltuk, az anyát pipakupakkal ugyan arra a keretre reázarjuk, hogy el ne röpüljön és azt a keretet külön tesz-szük a többi keretektől. A kaptárban levő kereteket mind kiszedjük és egy üres, a már előre elővett kaptárba rakjuk sorrendben úgy, a mint voltak az előbbi kaptárban, azzal a különbséggel, hogy a fedődeszkát eltávolítjuk és a kereteket a két felső sorba rakjuk. Az alsó keretsort, ha van kiépített, ha nincs, müléppel, ezeknek hiányában viasz-sávok keretekkel látjuk el. Tehát az egész kaptárt a méhcsalád részére engedjük — fedő-deszka és rács nélkül. Ugyanezen kaptárt új helyre állítjuk, de lehetőleg a más kaptártól, melyből kiszedtük, távolabbi helyre. Ezzel már készen vagyunk,

Ezután elővesszük azt a keretet, melyre az anyát pipakupakkal reá-zártuk és az anya kaptárból is kiszedjük a fedődeszkákat, illetve eltávolítjuk és a keretet az anyával a legfelső keretsorba a homloklalhoz tesszük. Ha vannak kiépített kereteink utána rakjuk vagy müléppel s ha nem volna ilyen, viasz-sávok keretekkel az egész kaptárt tele rakjuk, illetve mind a 30 keretet betesszük fedő deszka és rács nélkül. Ugyanezt a kaptárt régi helyén hagyjuk. Ezen utóbbi kaptárral semmi dolgunk több nem lesz, mig a méz fölőseget el nem vesszük.

Azon kaptárt, a mely a lépést és fiasítást kapta, de az anyát elvettük: itatunk kell mind addig, a mig megfelelő kijáró méhe lesz, a melyet úgy végezzük, hogy egy kiépített üres keretbe tiszta vizet öntünk naponkint egyszer.

Hogy munkánk sikeres legyen, szükséges az anyátlanított kaptárt 9-ed napján átvizsgálni és a legnagyobb és legszebb anyabölcsőt meg-hagyni, a többit teljesen mind le-vágni, nehogy kirajzás legyen.

Mint a természetes rajzásra a jó idő alkalmas, úgy a műrajt is csak jó időben és jó mézhordáskor célszerű készíteni.

Székelyzsombor, 1910. június 1-én.

Ambrus András,
méhész.

Ne feledje el

hogy a hirdetések hasznára lesz.
 Aki nálunk hirdet annak sikere van.
 A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívántra kliséit is beszerzünk.
 Hirdetőinknél történő megrendelésénél a Székely-Udvarhelyi és szíveskedjék hivatalozni.

Uj órás és

ékszerüzlet.

Székelyudvarhely és vidéke nagybecsű közönségét ezuton van szerencsém értesíteni, hogy helyben a Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt (a Solymossy-féle gyógyszerár mellett) a mai kivájalomnak minden tekintetben megfelelő órás, ékszer és látszerüzletet nyitottam.

Üzletemben elfogadok mindennemű óra javításokat, továbbá ékszerek és látszerek javítását, dus választékom van mindenféle órákban és ékszerekben, valamint optikai tárgyakban, a melyre a mélyen tisztelt közönség szíves érdeklődését és meggyőződését kérve, vagyok

teljes tisztelettel:

Florenthál Vilmos,
 órás, ékszerész és látszerész.

A mortizációs tisztviselői kölcsön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „**O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége**“.
KOLOZSVÁR
 Ferenc József-ut 7. a szám.
 Válaszbélyeg csatolandó.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagy kereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban, Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

B O R I

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Butorokat

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 43. szám alatt

Balási Mihály épület-asztalosmester **készbutor-raktárában** szerezhetünk be a legelőnyösebben. Dus választék van: ebédlő-, háló- és szalonberendezések, hajlított butorok, hintaszékek, irodaberendezések, valamint esztergályos munkák, függönytartók, fogasok, zongoraszékek stb.-ben. Költségvetésekkel díjmentesen szolgál. Kárpitos munkákat, javításokat, szalonberendezéseket, szobadisztitéseket és butorcsomagolást jutányosan teljesít. 9-52.

TALÁLÓS O O O

O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindentéle állást

kinál vagy keres,

mindentéle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindentéle butort

kinál vagy keres,

mindentéle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi, mely csak APRÓ költséget bir el, Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a kínálat és kereslet nagyarányu forgalmát. **Azért ne tessenék habozni** a mikor csak a legcsekélyebb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely“-ben.

Apró a hirdetés, apró a költség!

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva — minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatala Budapest, VI. Andrásy-ut 97. sz. a „Székely-Udvarhely“-re való hivalkozással mutatványszámot szívesen küld bárhova.

Bélyegzők

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikrobumok keletkeznek, melyek a fogakat megtámadják. Ezek okozzák a fogszuvasodást a szájbűzt és a kínos fogfájást. Semmiféle fogtisztítószert meg nem szünteteti ezen bajokat oly gyorsan és biztosan mint a Sztraka Menthol fogszappan. Gyógytárakban és drogeriákban ára 1 K. 3 drbt 3 K-ért bermentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol. Kapható Solymossy János örökösai és Nagysolymossy Konez Ármán gyógyszerárában Székelyudvarhelyt.

gyorsan és biztosan mint a Sztraka Menthol fogszappan. Gyógytárakban és drogeriákban ára 1 K. 3 drbt 3 K-ért bermentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol. Kapható Solymossy János örökösai és Nagysolymossy Konez Ármán gyógyszerárában Székelyudvarhelyt.

Uj butorraktár

Székelyudvarhelyt, Bathány-ér 12 sz. a.

Legjobb divatu berendezések és mindennemű kárpitos árúk teljes jótállás mellett beszerezhetők. A n. é. közönség szíves partfogását kér **Balázs Károly** esztergályos, butorkereskedő. 1-5

Védjegy „Horgony“

A Liniment. Causici comp., a Horgony-Pain-Expeller

porleka

egy régjónak bizonyult háziszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kö-zvényel, csúznál és meghűléseknel, minden fájdalomképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány haimisítványok miatt bevasarhaskor óvatossak legyünk és csak olyan üvegeket használjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter gyógyszeressel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K 140 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszerárában kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr Richter gyógyszerárára az „Arany oroslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Névjegyek Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések, ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál villamos üzemre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézik.

3033—1910. big. sz.

HIRDETMÉNY.

Közhírré tétetik, hogy néhai Zakariás Antal hagyatékához tartozó s a hagyatéki leltár 1—75. tételei alatt felsorolt ingóságok f. évi június hó 6-án nyilvános árverésen el fognak adatni.

Feltételek a városi jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1910. évi június hó 4-én.

Soó Donokos polgármester h.

Vizsgai iráslapok

igen csinos magyar díszítéssel, kettős színnyomással, finom famentes papiroson, Betegh Pál könyv- papir és rajzszekereskedésében kaphatók.

Jóság, ár és súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht szarvas szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágyágában és olcsóságában.